# పుత్రుడు కదా?

పులికంటి కృష్ణారెడ్డి

చెక్కిన చెక్కపేడులా సన్నంగా ఉన్న ఆ కుర్రవాడు బాట పక్కన నిటారు కొమ్మలా నిలబడి ఉన్నాడు - మౌనంగా !

మసి పేలికల్ని చుట్టచుట్టి వాడితల మీద పెట్టినట్లు గూడు కట్టుకొన్న వెంట్రుకలు.... గుంటలు పడిన కండ్లు .... ఆ కండ్లల్లో ఎర్రజీర...బాగా లోతుకు పీక్కుపోయిన దవడలు .... మాసిన బట్టలు ... ఆ కుర్రవాడి వయస్సు యిరవై ఏండ్లకు అటోయిటోగా ఉంటుంది.

ఎదురుగా ఏదో ఒక దేవాలయ మహద్వారాన్ని తలపింప చేస్తున్నట్లు రైల్వేస్టేషన్ బిల్డింగ్స్... ఆ బిల్డింగ్స్‌కు ఎదురుగా తూర్పు పడమరలుగా సాగిపోతున్న వెడల్పయిన బాట....ఆ బాట మీద నుండి పడమర వైపుగా వెళ్ళితే మిద్దెలు....మేడలు .... ఆ మిద్దెలు మేడల్లో ఖరీదైన మనుష్యులు ... ఆ ఖరీదైన మనుష్యుల కోసం అంతకంటే ఖరీదైన వస్తువుల్ని నిల్వ చేసుకొన్న అంగళ్ళు వగైరా...వగైరాలు - తూర్పు వైపుగా వెళ్ళితే గుంపులు గుంపులుగా మనుష్యులు ... ఆ మనుష్యులు హడావిడిగా చేస్తున్న రంపులు వేళాపాళా లేకుండా కొనసాగిపోతుంటాయి !

ఏడుకొండలవాడి నిత్య కళ్యాణం లాగా గుంపుల రంపుతో నిరంతరం జాతర చేసుకొంటున్న ఆ కూడలికి ఒక పేరు పెట్టుకొనే ఓపికలేని జనం— అరువు తెచ్చుకొన్న ముద్దుల పేరు బస్‌స్టాండ్!

రైల్లో సీటు దొరకని వాళ్ళు బస్‌స్టాండ్‌కు, బస్సులో సీట్ దొరకని వాళ్ళు రైల్వేస్టేషన్‌కి - పార్టీలో టిక్కెట్టు దొరకని రాజకీయనాయకులు పార్టీలు ఫిరాయించినట్లు యిటునుండి అటు, అటు నుండి యిటు తిరుగుతుంటారు. ఇటునుండి అటు నడిచినా, అటునుండి యిటు నడిచినా రైల్వేస్టేషన్ నుండి బస్‌స్టాండ్‌కు అయిదునిముషాలకంటే ఎక్కువకాలం పట్టదు గనుక, ఆ మధ్య ప్రాంతం వచ్చేపొయ్యేజనంతో సమ్మర్దంగా ఉంటుంది.

ఒకానొక ప్రాంతంలో - తనకు పలుకుబడి విరివిగా ఉంటుందన్న ప్రాంతంలో నమ్మకంగా నామినేషన్ ఫైల్‌చేసిన ఎమ్మెల్యేలాగా ఆ కుర్రవాడు సరిగ్గా అట్లాంటి ప్రాంతాన్నే ఎన్నిక చేసుకొన్నాడు.

బాట పక్కన నిలబడి ఒకసారి దీనంగా, మరొకసారి కోపంగా, ఇంకొకసారి నిస్సహాయంగా చూస్తున్నాడు వాడు. వాడు చూస్తున్నది వస్తూపోతూ ఉన్న జనాన్ని కాదు. ఇంత కాలం తనకు నిలువనీడనిచ్చిన స్టేషన్ బిల్డింగ్స్‌నికాదు. అటుయిటుగా వ్యాపించి ఆకలిని తీర్చలేని టీ అంగళ్ళను కాదు - తన ముందర పడివున్న శవాన్ని !

ఆ స్టేషన్ ముందర విశాలమైన బాటలో అంతకు ముందుగానే ఆరడుగుల పొడవు, నాలుగడుగుల వెడల్పు స్థలాన్ని శుభ్రపరచినాడు.

ఆ స్థలంలో శవాన్ని పడుకోబెట్టినాడు. ఆ శవంపైన చాలీచాలని ఒక గుడ్డను కప్పినాడు. ఆ గుడ్డమీద అక్కడొకటి అక్కడొకటిగా నాలుగుపువ్వులు పెట్నాడు. తల దగ్గర కాసంతమట్టిని కుప్పదోసి, నాలుగు సాంబ్రాణివత్తులు కూడా వెలిగించి కుప్పదోసిన మట్టిలో గుచ్చినాడు. ఆ శవానికి పక్కన్నే ఒక తువ్వాలు గుడ్డ పరిచినాడు. ఆ తరువాత జేబులో చెయి పెట్టి పదిపైసల బిళ్ళచేతి కందుకొన్నాడు. చేతులు జోడించి శవాని కొక్క నమస్కారం పెట్టి, ఆ పదిపైసల బిళ్ళని కండ్లకద్దుకొని ఆ తువ్వాలు మీదికి విసిర్నాడు. ఆ తరువాత ఆ దృశ్యాన్ని పరికించిచూచినాడు. ఒక చిత్రాన్ని అత్యంత శ్రద్ధతో పూర్తిచేసిన చిత్రకారుడి లాగా !

ఇప్పుడా శవం పక్కన్నే మౌనంగా నిలబడు కొన్నా ఆ కుర్రవాడు - ఒకసారి కోపంగా, మరొకసారి దీనంగా ఇంకొకసారి నిస్సహాయంగా - ఆ శవంవైపు చూస్తున్నాడు. వాడేకాదు - వస్తూ పోతూన్న వాళ్ళుకూడా చూస్తున్నారు.

చూస్తున్న వాళ్ళకు తెలుసు అది అనాథ ప్రేతమని !- అనాథప్రేత సంస్కార పుణ్యం కంటే గొప్ప పుణ్యం మరొక్కటి లేదనీ వాళ్ళకు తెలుసు. అందుకే కొందరు ఆ దృశ్యం కంట పడగానే జేబుల్లో చేతులుపెట్టి చేతి కొచ్చిన పావలా పరకా ఆ తుండు గుడ్డ మీదికి విసిరేసి అంతో యింతో పుణ్యాన్ని మూటగట్టుకొంటున్నారు. కొందరు నిట్టూరుస్తున్నారు. మరి కొందరు నిస్సహాయంగా చూస్తూ ముందుకు కదిలిపోతున్నారు.

"ఛీఛీ ! ఏం దేశమో ! ఏం పాడో ! ఇంక ఈ దేశం బాగు పడ్తుందా ? ఈ ఆకలిచావుల్ని, ఈ అనాథ ప్రేతాల్ని పట్టించుకొనే యోగ్యతలేదు. కానీ, ఏవో వొరగ బెట్టి పోతారంట !- సిగ్గూ ఎగ్గూ లేకపోతే సరి !- ఆ మైకులు గొంతులు చించుకునేదిచూస్తే..."

"ఒక ప్రగతి కాముకుడు జేబులో చెయ్యిపెట్టకుండా తెగ బాధపడిపోతున్నాడు.

"దేశాన్ని గురించి ఆలోచించే రోజులు ఎప్పుడో పోయ్ నాయ్ బాబూ ! పీనుగుల్ని మింగే వాడొకడైతే ఏనుగుల్ని మింగే వాడొక డుగా తయారైనారు. మా కాలంలో ...." ముందు తరాలకు చెందిన ఒక వృద్ధుడు తన తరాన్ని తలచుకుంటుంటే గుబురు మీసాల మాటున తృప్తి తొంగిచూస్తూ ఉంది.

"ఆ పీనుగుల్ని మింగే మహానుభావుడెవడో ఈ పీనుగను కూడ అట్లా మింగేస్తుంటే ఏ బాధా లేకపొయ్యేది."

ఆ మాటతో అనాథ ప్రేతాన్ని అస్తవ్యస్తంగా తయారయిన దేశాన్ని మరిచి ఆ యిద్దరు కలగలిసి నవ్వుకొన్నారు.

ఆ దారి వెంబడి మనుష్యులు వస్తున్నారు. పోతున్నారు. వస్తూ పోతూ తలకొక తీరుగా మాట్లాడుతున్నారు. నోరాడని వాళ్ళ చేయి మాత్రం ఆడుతూ ఉంది. పదిపైసలో ఇరవై పైసలో ఆ తుండుగుడ్డ మీద పడుతూ ఉంది.

వీటికన్నిటికీ అతీతుడైనట్లు ఆ కుర్రవాడు శవం పక్కన చెక్కిన బొమ్మలా నిలబడు కొన్నాడు.

ఈ దృశ్యాన్ని మనుష్యులు చూసినట్లే కాల పురుషుడు కూడ చూస్తున్నాడు. అయితే వాడు కరుణారహితుడు. అందుకే తనకేమీ పట్టనట్లుగా వాడు ముందుకు సాగిపోతున్నాడు.

పొద్దు నడిమిట్టకెక్కి మిడిసి పడ్తూఉంది.

తల దగ్గర ముట్టించిన సాంబ్రాణి వత్తులు కాలికాలి బూడిదగా రాలి, తన అర్థం తను గురించి ఆలోచించకుండాయిసుకలో చేరిపోవాలని ప్రయత్నించి, ఆ తరువాత గాలి కెగిరిపోయింది - ధనికుడితో చేయి కలపాలని ప్రయత్నించి విఫలుడైన పేదవాడిలాగా......ఆ శరీరాన్ని వదిలి వెళ్ళిపోయిన జీవుడిలాగా !

శవం మీద అక్కడొకటి అక్కడొకటి పెట్టిన పూలు ఎండ దెబ్బకు వాడి వత్తలైనాయి.

ఉదయాన్నుండి నిలబడి నిలబడి, ఆ కుర్రవాడి కాళ్ళు గుంజు తున్నాయి. కడుపులో పేగులు కలబడుతున్నాయి. కండ్లు గిర్రున తిరుగుతున్నాయి. నిలబడలేక, కూర్చోలేక సతమతమై పోతున్నాడు.

పడుకోబెట్టి ఉండేది జీవం లేని శవం.

నిలబడుకోని ఉండేది జీవచ్ఛవం,

అంతే తేడా !!

అయితే జీవచ్ఛవంలాంటి ఆ కుర్రవాడు మాత్రం నిలబడలేక నిలబడుకొన్నా, వచ్చేపొయ్యేవాళ్ళు వేస్తున్న డబ్బు వైపు ఒకచూపు చూస్తున్నా - వాడి మనస్సు మాత్రం దాదాపు ఏడెనిమిదేండ్ల వెనక్కు వెళ్ళింది.

అప్పుడు ఆ శవంలో జీవుడున్నాడు.

ఆ జీవుడు సటపటమైన జీవుడు కాదు. ఎందరో ఎస్జివోల పాలిట హెడ్ ఆ జీవుడు. ఆ రోజుల్లో ఆ జీవుడికి చాలాచాలా పేర్లుండేవి.

"యముడ్రా తండ్రీ!" అని ఒక్కడంటే, కాదురా! యముడెత్తు కొని పోతుంటే జముడులో పడిన పిడుగు!" అని యింకొక్కడనేవాడు. 'ఈ వెధవఎట్లా చావు చస్తాడో కానీ, యిప్పుడే మనల్ని చంపి చట్లో పెట్టేస్తున్నాడు."అని తన అక్కసంతా వెళ్ళగక్కేవాడు యింకొక్కడు

ఎవ్వరెన్ని విధాల ఎత్తిపోసినా అరటిపండులో సూది గుచ్చినంత సూక్ష్మంగా మాట్లాడే స్వభావాన్ని సొంతం చేసుకొన్న ఆ జీవుడు - అధికారుల్ని అరచేతిలో పెట్టుకొని ఆడించేవాడు.

ఇక ఆఫీసులో అతడాడిందాట ! పాడిందిపాట !!

ఆడింది ఆట ! పాడింది పాటగా - జీవితం కొనసాగేవాళ్ళ అలవాట్లు కూడా సాధారణంగా అదుపు ఆజ్ఞల్ని అధిగమించే ఉంటాయ్ !

ఆఫీసులోనే కాదు - అయ్యగారు యింట్లో అడుగు పెట్టినా అంతే !

ఇంటికి వస్తూ వస్తూ కప్పను మింగిన పాము కడుపులా ఉబ్బిన జేబును అయ్యగారు ఒక్కసారి అలవోకగా తడిమి చూస్తాడు. కండ్లల్లో తృప్తి........ పెదవులపై చిరునవ్వు తొణికిసలాడుతూ ఉంటుంది. అప్పుడయ్యగారికి తన ఒక్కగానొక్క కొడుకు మనసులో మెదలడు. ఒక్కటిన్నర దశాబ్దం తనతో కాపురం వెలిగించి కష్ట సుఖాల్ని పంచుకొన్న అర్ధాంగి ఆశలు అసలే మనసుకు తోచవు. అయితే రకరకాల సీసాల్లో రమ్యంగా అలంకరించుకొన్న బ్రాందీ అంగడి మాత్రం గిలిగింతలు పెట్టి ఆహ్వానిస్తుంది. వెళ్ళి అరసీసా మందుకొని జేబులో భద్ర పరచుకుంటాడు.

ఆ జీవుడు ఏది మరిచి మరేది మరచిపోకున్నా యిది మాత్రం మరిచిపోడు. ఆ రోజు తన అదనపు సంపాదనలో ఆ మాత్రం ఖర్చు పెట్టకపోతే-ద్రవ్య మారక సిద్ధాంతమే దెబ్బతింటుందని ఆతని ప్రగాఢ విశ్వాసం.

ఆతడు యింట్లో అడుగుపెట్టి ఆఫీసు వేషం విప్పి లుంగీలో దూరి ముఖప్రక్షాళనం చేసుకొనేసరికి - ఆతగాడి అభ్యంతర మందిరంలో కుర్చీ, కుర్చీముందర టీపాయ్, ఆ టీపాయ్ మీద శుభ్రంగా కడిగిన గ్లాసు........ సోడాలు, మంచు ముక్కలు - మధ్య మధ్య నంజడానికి మాంసం ముక్కలు కాకపోయినా వేడివేడి పకోడీలు సిద్ధంగా ఉండాలి.

ఈ పనులన్నీ చేసి పెట్టాల్సిందెవరు ? ఇంట్లోనౌకరా? నౌకరంటూ ఒకడుండేగదా? కట్టుకొన్న పెండ్లామా? ఆమె కొంతకాలం తన ఓపికను పరీక్షించుకో గలిగినంత మేరకు పరీక్షించుకొని, ఆ తరువాత పోట్లాడి. కొట్లాడి, తన్నులు తిని. తిన్నా ఫరవాలేదనుకొని ఆ పనికి రాజీనామా చేసింది.

రాజీనామా చేసేహక్కు వ్యక్తిగా అయితే అందరికీ ఉన్నట్లే ఆమెకు కూడా ఉంది. అయితే —

ఆమె చేస్తున్న ఉద్యోగం ప్రభుత్వ పరమయింది కాదు. అది సంసారం. ఆతడు భర్త, ఆమె భార్య. ఇందుకు సాక్షులుగా అగ్ని ఉన్నాడు. సురులు ముక్కోటి దేవతలున్నారు. సూర్యచంద్రులున్నారు. నక్షత్రాలున్నాయి. ఇవీ చాలవను కొంటే భూమ్యాకాశాలున్నాయ్ - కావలసినంత విశాలంగా !

వీళ్ళందర్నీ అడ్డంపెట్టుకొని అతడామెను సతాయిస్తున్నాడు. ఆమె సాధ్వి. ఆ సతాయింపుల్ని సాధింపుల్ని పడకూడదను కొంటూనే పడుతూ ఉంది. సహనం నశించినపుడు తిరగపడ్తూ ఉంది. తిరగబడినపుడు తప్పని సరిగా తన్నులు తింటూ ఉంది.

వీళ్ళిద్దరి మధ్య పడి నలిగి పోతున్నాడు - పదేండ్లవయస్సులో ఏడవ తరగతి చదువుకొంటున్న వాళ్ళ ఏకైకపుత్రుడు. తండ్రి చేస్తున్నది అక్షరాలా తప్పని తెలుసు. అయినా నిలదీసి అడిగే వయసు కాదు. తల్లి వాదనలో వేదనలో అర్థముందని తెలుసు. అయినా ఆమె పక్షాన నిలబడలేడు. అటునూయి, ఇటుగోయి, ఏంచేయాల్నో ఆ పసి బుర్రకు తోచలేదు. తోచలేదని వాడు ఆలోచించడం మానుకోలేదు.

ఆ లేతమనసు ఆలోచించి ఆలోచించి ఒక నిర్ణయానికి వచ్చేసింది.

తల్లి చేస్తున్న పనుల్నియిక మీదట తాను చేయాలని నిర్ణయించు కొన్నాడు.

తండ్రి రాత్రి ఏడెనిమిది గంటలప్పుడు యింట్లో అడుగు పెట్టేసరికి తల్లి ఏగదిలోనో గోడకు చేరగిలబడి కన్నీరు మున్నీరుగా విలపిస్తూ ఉంటుంది. ఆ కుర్రవాడు మాత్రం, 'కీ' యిచ్చిన మరబొమ్మలాగా తిరుగుతూ తండ్రి అభ్యంతర మందిరంలో కుర్చీవేస్తాడు. ఆ కుర్చీ ముందర టీపాయ్, దాని మీద శుభ్రంగా కడిగిన గ్లాసు, మంచు ముక్కలు, సోడాలు అమర్చి పెడతాడు. అటుపై వెళ్ళి కూర్చుని తన చదువుతో తాను కుస్తీపడుతుంటాడు.

తండ్రి తాగుతూ తాగుతూ అట్లానే కుర్చీకి చేరగిల పడి నిద్రపోవచ్చు. తల్లి వంటింట్లో గోడకు చేరగిలబడి ఏడుస్తూంటే ఒక్కొక్క రోజు తెల్లవారిపోవచ్చు. ముందర వేసుకొన్న పుస్తకాల మీదనే పడి ఆ పసి మనసు కునుకు తీయవచ్చు !

ఎవరు తిన్నారు ? ఎవరు తినలేదు ? అని పట్టించుకొనే స్థితి చేయిదాటి ఆ యింట్లో ఎంతో కాలమైపోయింది కాబట్టి - ఆ రాత్రి ఎవరిలోకం వాళ్ళదవుతుంది. వండిన కూడు ఏ కుక్కలకో బిచ్చగాళ్ళకో దక్కుతుంది ఆ మరునాడు.

అయితే యింట్లోయిప్పుడు ముందు మాదిరి రంపులు రచ్చలు లేవు.

కాలం కాస్త ప్రశాంతంగా వెళ్ళిపోతున్నట్లే అనిపించింది.

కుర్రవాడు కళాశాల్లో అడుగు పెట్టాడు.

కనీసం కొడుకైనా ప్రయోజకుడై చేతి కందొస్తే అదే చాలను కొని ఆ తల్లి శతకోటిదేవుళ్ళకు ముడుపులుగట్టి మొక్కుతూఉంది. మొక్కిన మొక్కులన్నీ ఫలించేటట్లుగా ఉంటే ! ఈ దేశంలో దేవుళ్ళు అరనిముషం విశ్రాంతికి అలమటించవలసిందే !

కుర్రవాడు కాలేజీకి వెళ్ళి వస్తున్నాడు. తండ్రి ప్రవర్తనలో ఏ మార్పు కనబడకపోగా, తెచ్చుకుంటున్న మందులో మాత్రం మార్పు కనిపించింది. అది అరనుండి ముక్కాలు సీసాకు పెరిగింది. తల్లి మనో వేదనతో కుంగి కుంగి ఒక మంచానికి లొంగి పోవడానికి శక్తినంతా కూడగట్టుకొంటూ ఉంది.

ఎప్పుడూ ఏడుస్తూ తన రాతను తలచుకొని వాపోతూ జీవిత మంటే పట్టిపట్టనట్టుగా ఉండే యిల్లాలి మొగం మొత్తింది అయ్యగారికి అందుకే యింట్లో అడుగు పెడ్తే చాలు "ఛీఛీ ! ఏం కొంపో! పాడు కొంప! ఇంత కంటే దెయ్యాల కొంప నయం మనసుకు సుఖములేదు. శాంతిలేదు." అంటూ తాగకముందే తాగినకోతి మాదిరి ఎగిరెగిరిపడు తున్నాడు.

ఇవన్నీ తల్లిచెవిని పడుతున్నా పడనట్లే ఆమె చేతనైనంత మట్టుకు సంసారాన్ని నెట్టుకొని పోతూఉంది. కుర్రవాడు తన కర్తవ్య నిర్వహణలో ఏలోటు రాకుండా జాగ్రత్తపడు తున్నాడు.

రోజులు దొర్లి పోతున్నాయ్!

అయితే ఉన్నట్లుండి కుర్రవాడి కొకరోజు ఒక చిలిపి కోరిక పుట్టింది.

అది వాడి తప్పుకాదు.

నూనూగు మీసాలు మిసమిసలాడే వయసు. తోడుగా కాలేజీ వాతావరణం. ఒంటికి నీరు పట్టినట్లే బుద్ధి పదునెక్కింది. తనకుతానుగా ఆలోచించుకొనే స్థాయికి ఎదిగినాడు.

"తండ్రి యిన్నాళ్ళుగా తాగుతున్నాడు కదా! ఎందుకు? తల్లి వద్దంటున్నది. తనమాట వినలేదని తగువు లాడింది. తన్నులు తినింది. ఇప్పుడేమీ చేయలేని స్థితిలో దినదినానికి కుంగి కృశించి పోతూఉంది. అయినా తండ్రికి చీమ కుట్టినట్లని పించకుండా సీసాలకు సీసాలు ఖాళీ చేస్తున్నాడే? ఎందుకు తాగుతున్నట్లు? అందులో ఏదో ఒక ఆనందం లేకపోతే ఆయన ఎందుకింత పట్టింపుగా తాగుతాడు? ఇదే నిజమైతే ఆయన పొందే ఆనందం ఎట్లా ఉంటుందో?"

ఇట్లా రకరకాల ఆలోచనల్తో వాడిమనసు సతమత మవుతూ ఉంది. థీరీతోనే తికమక పడడ మెందుకు? ప్రాక్టికల్‌గా చూస్తే సరి పోలా? అన్నస్థితికి ఆయత్త మవుతూఉంది.

కోడెవయస్సులో కోరికలు తాడు విడిచిన బొంగరాలు!

ఒకానొకరోజు తండ్రి తాగుతూ తాగుతూఉండి, తాగుతున్న గ్లాసును అట్లానే టేబిల్‌మీద పెట్టి నిండిన కడుపును నిమురుకొంటూ బాత్‌రూంలోకి జొరబడినాడు!

అంతే! కుర్రవాడు ఒక్క గుక్కలో గబగబ రెండుగుక్కలు మింగి, తండ్రికి సందేహం రాకుండా వుండడానికి మళ్ళీ గ్లాసును యథావిధంగా నింపి తండ్రి వచ్చేలోపుగానే అక్కడినుండి ఉడాయించి నాడు. యథావిధంగా పుస్తకాల ముందు కూర్చున్నాడు.

మింగేటప్పుడు గొంతు కాస్తంత మండి నట్లనిపించినా,కడుపులో పడిన తరువాత ఏమీ అనిపించలేదు. అయితే కొంచెం సేపటికి కన్నులు మూతలు పడుతున్నట్లుగా— మూతలుపడ్తూ తిరుగుతున్నట్లుగా... శరీరం అమాంతంగా ఎక్కడికో తేలిపోతున్నట్లుగా.... ఒక విచిత్ర మైన అనుభూతి. మళ్ళీ అదంతా ఏమీ లేదనుకొన్నాడు. తల విదిలించు కొన్నాడు. స్థిమితంగా కూర్చోవాలను కొన్నాడు. కానీ కుదరలేదు. అందుకే మెల్లగాలేచి వెళ్ళి పడుకొన్నాడు.

పడుకున్న దొక్కటే తెలుసువాడికి :—

తెల్లవారింది!

అతి మామూలుగా తెల్లవారింది. తెల్లవారడంతో నిమిత్తం లేని తండ్రి తన అలవాటు మేరకు మామూలుగానే నిద్ర లేచినాడు. మామూలుగా మగత నిద్రకే అలవాటు పడిన తల్లి తెల్లవారడంతో నిమిత్తంలేకనే లేచి తన పనులు తాను నిర్వహించింది. స్నానపానాదులు ముగించి అయ్యగారు మామూలుగానే ఆఫీసుకు బయలు దేర్నారు. అయితే కుర్రవాడికి మాత్రం అమితోత్సాహంగా తెల్లవారింది. తనలో ఒక కొత్తతెంపు. ఆతెంపు తనకే ఎంతో కొత్తగా అనిపిస్తూ ఉంది.

'ఓహో! ఇదా కథ'?! అని అనుకొంటూ హాయిగా నవ్వు కొన్నాడు.

ఆ ఆనందాన్ని తాను పంచుకోవాలి. ఎవరితోనైనా పంచుకో వాలి. అయితే ఎవరున్నారు తనకు? కాలేజీలో ఆత్మీయులు. అందుకే వాడు ఆదరా బాదరా కాలేజీకి పరుగులు మీద వెళ్ళినాడు.

దీనికంతటికీ అతీతంగా తన బతుకు ఎట్లా తెల్లారుతుందో ? అని ఆలోచనల్లో పడింది ఆ పిచ్చితల్లి.!

అయితే ఆరోజు ఆఫీసులో అయ్యగారి ఆలోచనలుమాత్రం విపరీతంగా కొనసాగుతున్నాయి. బతుకు వెలితి....కూర్చున్న కుర్చీ వెలితి. ఆఫీసు వెలితి. కడకు ఈ ప్రపంచమే మహావెలితిగా కనిపిస్తూ ఉంది. ఆ వెలితిని పూడ్చుకోవడమెట్లా అన్న ఆలోచనల్లో పడింది అయ్యగారి మనస్సు.

"నేను సంపాదిస్తున్నాను. ఒక్కచేత్తోగాదు, రెండుచేతుల్తో. నా సంపాదనతో పోలిస్తే నాఖర్చేపాటి? - ఏదో అలవాటు. ఎట్లా అలవాటయ్యిందో అయిపోయింది. ఇప్పుడు పొమ్మంటే పోతుందా ? పోనీ దీనివల్ల యింట్లో వచ్చిన యిబ్బందేవి? వీళ్ళకేం కొరత జరిగింది? తినడానికి తిండి, కట్టడానికి బట్ట, ఉండడానికొక కొంప-అదేవీ సటుపటమైనది కాదే? సకల సౌకర్యాలు కలిగిన కొంప. ఇంత చేసినా వీళ్ళకేవైనా కృతజ్ఞత ఏడ్చిందా? పైగా దెప్పులు. లొంగకపోతే ఏడ్పులు. ఛ!ఛ! సుఖము శాంతీ లేని బతుకొక బతుకా?"

ఇట్లా కొనసాగిన అతగాడి ఆలోచనలు ఆది బతుకు గాదని తేల్చి సుఖము శాంతి లభించగల యింటికోసం అన్వేషణ ఆనాటినుండే ఆరంభించింది.

చేతి నిండుకు డబ్బుండాలే కానీ ఈ విశాల ప్రపంచంలో చిన్న యిండ్లకేం కొదవ?-

అయ్యగారు సుఖసంతోషాలకు నిలయమైన ఒక చిన్న యింటిని ఎన్నుకొని ఆ యింటితో కొద్దికొద్దిగా పరిచయాన్ని పెంచుకొంటూ డబ్బు పోయినా సుఖం దక్కుతుందన్న తృప్తిలో పడి. ఆ తరువాత చిన్నావిడ మాయలోపడి, కడకు ఆ యింటికి దాసానదాసుడై కూర్చున్నాడు.

మొదటిరోజు రెండు గుక్కలు.......... రెండవరోజు నాలుగు గుక్కలు మూడవరోజు తొమ్మిది గుక్కలుగా అలవాటుపడిన కుమారరత్నం కాలేజీకి చిక్కంగా మూడు నామాలు పెట్టి తండ్రి ఖాళీ చేసిన అభ్యంతర మందిరానికి చక్కగా తాను వారసుడై కూర్చున్నాడు.

ఇప్పుడతడు తండ్రికి మించిన తనయుడు !

ఇంకేముంది?

రోజులు హుషారుగా గడుస్తున్నాయ్!

అయితే ఆ యింట్లో ముగ్గురివి మూడుదోవలైనాయ్.

చిన్నింట్లో అయ్యగారు అమ్మగారి పెద్ద పెద్ద కోరికల్ని తీర్చడానికి పెద్ద ఎత్తున ఎత్తులు ప్రారంభించి ఒకానొకశుభముహూర్తాన పట్టుబడి పదహారు కమ్ములకివతల్నే ఉండడానికి పడరానిపాట్లు పడవలసి వచ్చింది.

ముందు మందు, తరువాత క్లబ్బులు. అటునుండి అటే అశ్వమేధయాగాలు కొంప నాలుగు దోవలు చేస్తున్నాడు కొడుకు.

అబ్బ కొడుకులు అతిరథమహారథులై నిర్వహిస్తున్న ఘన కార్యాల్తో తృప్తిపడి, 'ఈ జన్మకింతమట్టుకు చాలురా తండ్రీ!! అని ఆ మహాతల్లి తృప్తిగా కడపటి శ్వాస విడిచింది.

తాళి గట్టిన భార్యపోయినా, కొడుకు కొరగాని వాడైనా, చిన్నింటావిడ పెద్దింటావిడ అయింది కదా? అని అయ్యగారు అక్కడికి వెళ్తే మెడబట్టి గెంటలేదు కానీ - అంతకంటే ఎక్కువగానే గౌరవించింది.

మళ్ళీ ఒక శుభముహూర్తాన తండ్రీ కొడుకులు కలుసుకొన్నారు- నడివీధిలో !-

ఒకరి మొగం ఒకరు చూసుకొన్నారు. ఒక్కక్షణం చూపుల్తో చూపులుకలిసే సరికి తలలు వంచుకొన్నారు. ఆ మీదట ఒకర్నొకరు గబాలున కౌగలించుకొన్నారు. కుమిలికుమిలి ఏడ్చుకొన్నారు.

అయితే ఏం ప్రయోజనం?

ఆ బాధ ఆరేదా? తీరేదా??-

నిలువనీడలేదు. చేతిలో డబ్బులేదు.

ఈ లోకంలో ఈ రెండూ లేనివాళ్ళ గతి సరేకానీ-ఉండి పోగొట్టుకొన్న వాళ్ళగతి?- కుక్కలకంటే హీనమైన గతి!

అందుకే "ఉండే వాడికి ఒక్కయిల్లయితే అడుక్క తినేవాళ్ళకు అరవై యిండ్లు" అన్న సామెతను సార్థకం చేయడానికి దేశం మీద పడినారు.

ఒక్క పల్లెకాదు. ఒక్క పట్టణం కాదు ఒక్క ఊరుకాదు. ఒక్కవాడకాదు. తిరగనిచోటు లేదంటూ జానెడుపొట్టకు మానెడువేషాలు మార్చినారు. పెట్టినమ్మ పెట్టింది. తిట్టినమ్మ తిట్టింది. పెట్టినా తిట్టినా అబ్బా కొడుకుల కిప్పుడు సమదృష్టి అలవడింది. అయినా తిరగడానికి వయస్సు అడ్డు పడింది.

అందుకే వాళ్ళు తమ బతుకుల్ని ఒక యాత్రాస్థలంలో రైల్వేస్టేషన్‌కి పరిమితం చేసుకొన్నారు.

ఏనము కొత్తమొగాలే! ఆ కొత్తమొగాలకు వీళ్ళు కొత్తబిచ్చగాళ్ళే!- అయితే ఈ పాతబిచ్చగాళ్ళు మాత్రం సాలు మారకుండా పొద్దస్తమానం ఎత్తినచెయ్యి దించకుండా దండాలు పెడ్తున్నారు. చాచినచేతికి వచ్చినంత చాలని తృప్తిపడుతున్నారు. అయితే ఈ జీవితాలు ఎప్పటికైనా అశాశ్వతాలే అని వాళ్ళకొక శాశ్వతమైన నమ్మకం కుదిరింది. అందుకే ఆరోజు సంపాదన ఆరోజే ఖర్చు పెడుతున్నారు- దయాదాక్షిణ్యాలు ఈ లోకంలో యింకా గొడ్డుపోలేదన్న నమ్మకంతో!

ఏ పూట కాపూట గడిచి పోతూంటే గతాన్ని గురించి ఆలోచించవలసిన అవసరమే లేకపోయింది. అయితే ఒకానొకదినం రాత్రి తండ్రి చెప్పకుండా చెందకుండా జీవితాలు అశాశ్వతాలని నిరూపించి వెళ్ళి

పోతే- కొడుకు ఆలోచనలో పడినాడు. పుత్రుడు కదా? పున్నామ నరకంమాట దేవుడెరుగును కానీ కనీసం దహనం చెయ్యాలిగదా?దహనం చెయ్యాలంటే - నలుగురు వాహకులు....పాడె...ఆరుమూరల తెల్లగుడ్డ కనీసం నలభై యాభై రూపాయలన్నా కావాలి. అందుకే స్టేషన్ కెదురుగా శవాన్ని పడుకోబెట్టి శవసంస్కారానికోసరం భిక్షమడుగు తున్నాడు! ....•••

పొద్దుబాగా వాటారింది. వాడికాళ్ళు కుక్కలు పీకినట్లు పీకు తున్నాయి. నోరు పిడచ గట్టకపోతా ఉంది. కండ్లు తిరుగుతున్నాయి. ఎంత ఓపికను కూడదీసుకొన్నా, నిలబడడం కష్ట సాధ్యంగా ఉంది.

ఒక్కసారి నిస్సహాయంగా తండ్రి శవం వైపు మరొక్కసారి తుండుగుడ్డమీద పడిన డబ్బు వైపు చూసినాడు.

మహాగా ఉంటే ఆ డబ్బు పదిరూపాయలకు లోపుగానే ఉంటుంది.

కనీసం నలభైయాభైరూపాయలన్నా లేకుంటే శవదహనం చేయడానికి వీలుకాదు - వాలిన పొద్దు ఒకరి కోసం ఎదురుచూడదు. ఏం చేయాలి? ఏం చేయాలి? అని ఆలోచిస్తూ ఆలోచిస్తూ వున్న ఆ కుర్రవాడు ఉన్నట్లుండి ఆ తుండు గుడ్డమీద డబ్బును గబగబ జపురుకొన్నాడు. అంతకంటే గబగబ ముందుకు నడిచినాడు బస్ స్టాండుకు సమీపంలో వున్న సారా కొట్లోకి!-

చేతిలో వున్న డబ్బును పైసలతోసహా చెల్లించినాడు. ఆ డబ్బుకు వచ్చినంత వాడు యిచ్చినంత అమృతం కింటే ఆనందంగా సేవించినాడు. ఇప్పుడు కాళ్ళు పీకడంలేదు. కడుపులో మంటలేదు. కండ్లు బైర్లు కమ్మడంలేదు. శవదహనం ఎట్లా ? అన్న తపనేలేదు.

వాడికి తృప్తిగా ఉంది.

అయితే నోరు మాత్రం వాగుతూఉంది.

"ఒరే తండ్రీ! నిన్ను 'తండ్రీ!' అనడమే తప్పురా! ఏం చేద్దాం? నువ్వు నన్ను కన్నావు. నేను నీకు పుట్టాను. అందుకే 'తండ్రీ!' అనాల. అనకుంటే తప్పుదు. అయినా నిజంగా నువ్వు తండ్రివే అయ్యుంటే - నాతో చిన్నప్పుడల్లా పన్లు చెయ్యించేవాడి వేనా? చెయ్యించినావు కాబట్టే చెడిపొయ్‌నా! నువ్వుచెడిపొయ్ నావ్. నేనూ చెడిపొయ్‌నా! ఇద్దరమూ చెడి కొంపను మూడార్దోవలు చేసినాం. అందుకేరా తండ్రీ నీకీగెతి. చేసినోడికి చేసుకొన్నంత అనుభవించక తప్పుతుందా! అనుభవించు." అని నోటికొచ్చినట్లు వాగుతూ తూలుతూ సోలుతూ యథా స్థానానికి చేరుకొన్నాడు.

చేరుకొంటే ఏముందక్కడ?

అప్పటికే మునిసిపాల్టీ వాళ్ళ బండి ఆ అనాథప్రేతాన్ని మీది కెక్కించుకొని ముందుకు సాగిపోతూ ఉంది.

తండ్రి ఏమైపొయ్‌నాడో తెలియకుండా పాపం! తనయుడు మూతలు పడుతున్న కండ్లను తెరవలేక తెరిచి వెదుకుతున్నాడు. కనపడక పోయేసరికి 'బారో!' మని ఏడుస్తున్నాడు. ఏడుస్తూ తన తండ్రిని ఎవరో అపహరించుకపోయినట్లు అందరి వైపు సందేహంగా చూస్తున్నాడు. తన చూపుల్ని అర్థం చేసుకోలేని లోకం....తన బాధను అర్థం చేసుకోలేని లోకం తనదారిని తాను పోతూంటే కసి కసిగా చూస్తూ కన్నీరు మున్నీరుగా విలపిస్తున్నాడు.

వాడు ఏడుస్తున్నది - తండ్రికి దహనసంస్కారాలు చేసే అదృష్టం తనకు దక్కలేదే అన్న బాధతోకాదు. పుత్రుడుగా పున్నామ నరకం నుండి రక్షించ లేకపోయానే! అన్న తపనతోకాదు. ఆ శవమే అడ్డముంటే యింకొక్క పూట యిల్లాంటి తృప్తి మిగిలేదే! అన్న బాధతో!

అవునుమరి!

వాడు పుత్రుడు గదా?